

”Taitavasti laadittu murhamysteeri.”

THE SUNDAY TIMES

Elly Griffiths

SAVUVERHO

BRIGHTONIN MYSTEERIT

TAMMI

ELLY GRIFFITHS

Brightonin mysteerit -sarja:

Taikatemppumurhat (2014, suom. 2024)

Savuverho (2015, suom. 2025)

Harbinder Kaur tutkii -sarja:

Muukalaisen päiväkirjat (2018, suom. 2022)

Murhan käsikirjoitus (2020, suom. 2023)

Särkyneen sydämen murhat (2022, suom. 2024)

Viimeinen sana (2024, suom. 2025)

Ruth Galloway -sarja:

Risteyskohdat (2009, suom. 2017)

Januksen kivi (2010, suom. 2017)

Jyrkänteen reunalla (2011, suom. 2018)

Käärmeen kirous (2012, suom. 2018)

Korppikuningas (2013, suom. 2019)

Kadonneet ja kuolleet (2014, suom. 2019)

Aavekentät (2015, suom. 2020)

Siniviittainen nainen (2016, suom. 2020)

Maan alla (2017, suom. 2021)

Musta enkeli (2018, suom. 2021)

Kivikehä (2019, suom. 2022)

Lyhdynkantajat (2020, suom. 2022)

Ruth Gallowayn joulukuukauskirjat (2012, suom. 2022)

Yöhaukat (2021, suom. 2023)

Lukittu huone (2022, suom. 2023)

Viimeinen leposija (2023, suom. 2024)

Elly Griffiths

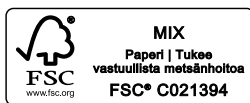
SAVUVERHO

Suomentanut
Pauli Tapio

TAMMI

HELSINKI

Ensimmäinen painos
Englanninkielinen alkuteos *Smoke and Mirrors* ilmestyi
ensimmäisen kerran Isossa-Britanniassa 2015.

Copyright © 2015 by Elly Griffiths
All rights reserved including the rights of reproduction
in whole or in part in any form.

Suomenkielinen laitos © Pauli Tapio ja Tammi 2025
Kustantaja on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä
Lönnrotinkatu 18 A, 00120 Helsinki
Painettu EU:ssa

ISBN 978-952-04-5773-0

Tuoteturvallisuuteen liittyvät tiedustelut: tuotevastuu@tammi.fi

Carolille

ALADDIN

Bert Billingtonin tuotanto

Rooleissa

Pekingin keisari	Mahtava Diablo
Prinsessa Jasmine	Hilda Thompson
Aladdin	Annette Anthony
Pekingin poliisipäällikkö	Ron Hunter-White
Leskirouva Twankey	Denton McGrew
Wishy Washy	Kenneth Neil
Abanazar	Max Mephisto
Lampun henki	Peregrine Pellow
Sormuksen henki	Rita Santorini

Tanssijat: Pekingin pojat ja tytöt

Koreografia: Daniel Barnes

Ohjannut Roger Dunkley

Käsikirjoitus Nigel Castle, pohjautuu Tuhannen ja yhden yön kertomuksien satuun

PROLOGI

Hastings, 1912

Stan tuli näyttämölle vasemmalta puolelta. Tietysti hän teki niin: hän oli tarinan roisto. Roistot astuvat lavalle aina vasemmalta, hyvät haltijattaret puolestaan oikealta. Se on joulunajan perinteisten huvinäytelmien sääntö numero yksi. Tällä kertaa Stan Parks kuitenkin juoksi lavalle vastauksena Alice Deanin (Robin Hood) huutoon. Stan juoksi, sillä Alice ei tavallisesti juuri huutanut. Alice ei ollut huutanut edes silloin, kun Stan oli yrittänyt suudella häntä Sherwoodin metsää esittävän kulissin takana, vaan yksinkertaisesti iskenyt Stanista ilmat pihalle varsin tehokkaalla vasemmalla koukulla. Siksi Stan nyt reagoi huutoon niin hätäisesti, että kompastui kahteen suureen karpässieneen ja täytettyyn kettuun.

Lavalla oli hämärää, ja osa kulisseista oli vielä peitetty lakanoin. Ensin Stan erotti vain niiden muodot, kookkaat ja jotenkin uhkaavat, ja sitten hän näki Alicen polvillaan keskellä lavaa aamutakissa ja vihreissä trikoissa, jotka kuuluivat nuorta poikaa esittävän näyttelijättären vakiintuneeseen rooliasuun. Alice huusi yhä, ja ääni tuntui voimistuvan voimistumistaan, kunnes se saavutti ylälehterin ja tyhjät aitiot. Alicen edessä keinui jokin, josta lankesi kaamea varjo maalatun metsän päälle. Stan pysähtyi, ei uskaltanut mennä enää edemmäs. Alice lakkasi huutamasta, ja Stan kuuli hänen hokevan jotain sellaista kuin ”voi ei” ja ”tämä ei voi

olla totta”. Stan astui taas varovasti eteenpäin. Keinuva esine oli eräänlainen korituoli, jossa metsään eksyneiden lapsien oli tarkoitus värjötellä ennen kuin mekaaniset punarinnat (vaikuttava teatraalinen erikoistehoste) peittelisivät heidät lehdillä. Korituolin olisi kuulunut olla tyhjä, sillä kohtausta oli määrä harjoitella vasta iltopäivällä. Lähemmäksi päästyään Stan kuitenkin näki, että siinä oli jotain raskasta, jotain mikä sai sen kallistumaan. Stan kosketti koria, jonka kammottava, toispuoleinen painavuus tuntui yhtäkkiä hirtittävän pelottavalta. Ja hän näki Betsy Bunningin, tyttölasta esittävän viisitoistavuotiaan tytön. Ruumis retkotti puolittain keinun ulkopuolella. Tytön kurkku oli leikattu auki, ja hänen valkoinen mekkonsa oli läpimärkä verestä, joka valui nyt näyttämön laudoille.

Kumma juttu. Myöhemmin Stan koki kaksi maailmansotaa ja näki kerrassaan vertahyytäviä asioita, mutta mikään ei koskaan järkyttänyt häntä niin syvästi kuin tuo lapsi korituolissa, lavalle valunut veri ja pääosanesittäjän huudot.

1

Brighton, 1951

Kun Edgar Stephens heräsi, satoi lunta. Merta kohti alas rinnettä hoippuvat Yrjöjen aikaiset talorivit, jotka Edgar näki ikkunastaan, näyttivät huurteisina kuin lumotuilta. Näky ei silti tuottanut hänelle vähäisintäkään mielihyvää. Hän vihasi lunta. Hän näki yhä vieläkin painajaisia Norjan taistelusta toisen maailmansodan alussa: loputtomista marsseista halki jääkenttien; tovereista, jotka lankesivat kinoksiin ja jäätyivät niille sijoilleen; hetkistä, jolloin kirkkaanvalkoinen maisema tuntui täyttyvän lumotuista muodoista ja väreistä, ja lempeät äänet kuisivat jäätyneiltä järviltä: ”Pane maate, niin saat ikuisen levon.” Silloinkaan heillä ei ollut kunnollisia varusteita, Edgar mielti kiskoessaan sukkiensa päälle toisia sukkiä. Norjalaisjoukoilla oli ollut sukset ja turkit, mutta britit olivat hyttisseet ohutvuorisissa mantteleissa ja vuotavissa saappaissa. Eikä hänellä vielääkään ollut kunnan talvisaappaita. Tavallisesti brightonilainen poliisi ei sellaisia tietysti tarvinnutkaan. Tämä päivä oli kuitenkin toisentalainen. Tänään oli kahden kadonneen lapsen etsintöjen toinen päivä, ja ulkona putoilevat pehmeät, valkoiset hiutaleet muuttivat etsinnät sata kertaa synkeämmiksi ja epätoivoisemmiksi.

Edgar änkesi moninkertaisesti sukitetut jalkansa tukevimpiin kenkiinsä. Sitten hän puki paksuimman takkinsa

alle kalastajan villapaidan. Viimeisenä silauksena hän painoi päähänsä karvalakin, jonka Diablo oli antanut hänelle monta vuotta sitten. Hän tiesi näyttävänsä naurettavalta (täytyisi muistaa riisua hattu ennen kuin menisi asemalle) mutta karvalakista oli yllättävän paljon iloa. Ainakin hänen päänsä pysyi lämpimänä, kun hän liukasteli kömpelösti alas Albion Hilliä ja otti välillä tukea pysäköidyistä autoista ja piha-aidoista pystyssä pysyäkseen. Royal Pavilion oli lumisine kupoleineen ja minareetteineen kuin satukirjasta. Steine Gardens oli lumen silottama, mutta pyrkiessään tien yli Edgar liukastui jäällä kaksi kertaa. Nilkuttaessaan pitkin NMKY:n rakennuksen viereistä kujaa (rakennuksessa oli kerran asunut Maria Fitzherbert, prinssihallitsijan salattu vaimo, ja kerrottiin, että sieltä pääsi salakäytävää pitkin Pavilioniin) hän mietti, saisivatko he tänään ainoatakaan autoa liikkeelle. Hänen pitäisi hankkiutua Dyke Roadin sotilaskasarmeille. Ehkä sieltä saisi lainaan pari jeeppiä. Heidän olisi päästävä etsimään puistoista ja kukkuloilta, mutta lumi uhkasi estää sen. Lapset olivat nyt olleet kateissa neljäkymmentä tuntia.

Saapuessaan vihdoin Bartholomew Squarelle hän oli uupunut, ja hänen kenkensä olivat läpimärät. Aulassa hän kohtasi ylikonstaapeli Bob Willisin, joka mitä ilmeisimmin oli pukeutunut valtamerialastajaksi kahluusaappaineen ja öljykangastakkeineen.

”Hieno hattu, sir.”

Perhana, hän oli unohtanut riisua karvalakkinsa. Edgar tempaisi sen päästään. Märkä turkis tuntui vastenmielisen elävältä. ”Onko muita näkynyt?” hän kysyi.

”Muutama on tullut”, sanoi Bob ja istuutui riisuakseen kahluusaappaansa. ”Päällikkö on Rottingdeanissa lumen saartamana.”

”Toivottavasti muille ei ole käynyt niin. Tarvitsemme jokaisen liikenevän miehen.”

”Kiva kuulla.” Edgar kääntyi ja näki ylikonstaapeli Emma Holmesin, keskusrikospoliisin viimeisimmän tulokkaan, joka joutui kuuntelemaan jatkuvaa herjanheittoa nimestään, sukupuolestaan ja kaikesta muustakin. Ei niin, että moinen olisi häntä pahemmin tuntunut häiritsevän. Emma oli järkähtämättömän rauhallinen ja ammattimainen. Se yhdistettynä hänen vaaleisiin hiuksiinsa ja sinisiin silmiinsä sai hänet vaikuttamaan miltei pohjoismaalaiselta, vaikka sikäli kuin Edgar tiesi, Emma oli syntynyt ja kasvanut Brightonissa.

”Tarkoitin miehellä ihmistä”, Edgar sanoi ja alkoi heti miettiä, tuliko vain pahentaneeksi ahdinkoaan.

”Miksi et sitten sano, että ihminen?” Emma kysyi lempeästi ja riisui duffelitakkinsa.

Edgar oli vastaamaisillaan, kun Bob kiskaisi kahluusaapaan jalastaan inhottavan maiskahduksen saattelena.

”Valmistaudutaanpa sitten aamupalaveriin”, hän sanoi.

Ainakaan hän ei ollut pyytänyt Emmaa keittämään teetä.

Edgar puhutteli ryhmäänsä tasan yhdeksältä. Muutama ihminen oli myöhästynyt sään vuoksi, mutta suurin osa oli taistellut itsensä paikalle, osa käveltyään pitkiä matkoja hangessa. Edgar tiesi sen kielivän jutun herättämistä voimakkaista tunteista. Käydessään läpi tutkinnan siihenastisia vaiheita hän tiedosti, että kaikkien katseet kohdistuivat häneen. Tutkinta oli heille tärkeä, eikä vain siksi, että he olivat poliiseja ja se kuului heidän toimenkuvaansa. Se tuntui heistä erityisen tärkeältä siksi, että juttuun liittyi lapsia. Tylsämielisin tolvanakin kykeni samastumaan vanhempiin, jotka odottivat uutisia rakkaimmastaan ja katsoivat ulkona

satavaa lunta tietäen sen peittävän alleen elintärkeitä johtolankoja. Ja tietäen, että heidän lapsensa olivat ulkona kylmässä, elävinä tai kuolleina.

Mark Webster ja Annie Francis olivat kadonneet maanantai-iltapäivänä. Mark oli kahdentoista ja Annie kolmentoista. Tultuaan koulusta kotiin he olivat leikkineet jonkin aikaa muiden paikallisten lasten kanssa Freshfield Roadilla, pitkällä asuinkadulla, joka ulottui laukkaradalle asti. Oletettiin, että sen jälkeen Annie ja Mark olivat menneet läheiseen kauppaan ostamaan makeisia. Aluksi vanhemmat eivät olleet olleet huolissaan, olivathan lapset kyllin vanhoja pitääkseen huolen itsestään. Vasta pimeän tultua (mikä tapahtui aikaisin näinä synkkinä marraskuun päivinä) Sandra Francis oli koputtanut Edna Websterin oveen ja ehdottanut karkulaisten etsimistä. ”Halusin antaa Annille kunnon löylytyksen, kun aiheutti meille sellaista huolta”, rouva Francis oli myöntänyt Edgarille. ”Vasta myöhemmin minä...” Tässä kohden hän oli purskahtanut itkuun ja pyyhkinyt kyyneleet esiliinaan, joka hänellä yhä oli yllään.

Vanhemmat olivat tutkineet lähikadut ja viereisen Queen’s Parkin. Kun kello oli alkanut käydä jo yhdeksää, he olivat menneet kolkuttamaan poliisinaapurinsa Larry McGuiren oveen. Ylikonstaapeli McGuire oli soittanut asemalle, ja sieltä oli otettu yhteyttä Edgariin. Edgar oli tavannut vanhemmat Bartholomew Squarella, pitänyt tavanomaiset rauhoittelevat puheet (”Lapsia joutuu hukateille jatkuvasti... He palaavat varmasti kotiin, kunhan väsyvät. Yrittäkää olla murehtimatta liikaa.”) ja koonnut etsintäpartion. He olivat kolunneet kaupunkia keskiyöhön asti ja aloittaneet uudelleen heti auringon noustua. Koko tiistain he olivat koputelleet ovia rantakadulta laukkaradalle

ja jopa naaranneet Queen's Parkin ankkalammen. Sitten, tiistai-iltana, oli alkanut sataa lunta.

Lasten ikä oli saanut jotkut arvelemaan, että he olivat karanneet yhdessä. ”Jos tämä on vaikka semmoinen Romeo ja Julia -juttu”, ylikomisario Frank Hodges oli ehdottanut. Mutta Edgar ei sitä niellyt. Hän tiesi kyllä, että Shakespearen Julia oli ollut vain kolmentoista (ja hän oli sentään lukenut näytelmän, mitä hän ei uskonut Hodgesin tehneen), mutta hänen mielestään se ei sopinut kuvaan kahdesta kadulla leikkivästä lapsesta. ”Annie ei ole sellainen”, rouva Francis oli sanonut. ”Pikemminkin hän on poikatyttö.” Edgar yritti olla kiinnittämättä huomiota preesensin käyttöön. Annien oli oltava elossa. Edgar ei ollut koskaan tutkinut juttua, johon olisi liittynyt kuollut lapsi, eikä hän aikonut tehdä niin nytkään. Mark ja Annie olivat ystävykset, kaikki sanoivat heidän olevan kuin veli ja sisko. He olivat olleet ystäviä alakoulusta asti. Edgar, joka oli käynyt poikakoulun, mietti, että hänkin olisi halunnut ystäväkseen tytön. Se olisi auttanut häntä ymmärtämään naisia.

Alueella ei ollut havaittu epäilyttäviä henkilöitä, hän jatkoi reippaasti. Se, keillä kaikilla oli alaikäisiin liittyviä tuomioita, oli tarkastettu kahteen kertaan. Talvisena iltapäivänä hämärän jo laskeutuessa kukaan ei ollut juuri kiinnittänyt huomiota leikkiviin lapsiin. ”Annie oli aina keksimässä leikkejä pikkuisille”, joku oli sanonut. ”Hänellä oli niin vilkas mielikuvitus.” Hänen opettajansa olivat olleet samaa mieltä. Annie Francis oli fiksu ja pääsisi elämässään vielä pitkälle. Myös Mark Webster oli erittäin älykäs, joskin ikäisekseen ujo ja hiljainen. Missä he nyt olivat, nuo viisaat, viattomat lapset?

”Bob, mene sinä Emman kanssa takaisin Freshfield Roadille jututtamaan naapureita. Joku on varmasti nähnyt jotakin.”

Tavallisesti Bob olisi valittanut siitä että hänet passitettiin kiertämään ovelta ovelle, mutta tänään kukaan ei valittanut, vaikka olisi joutunut rämpimään mailin hangessa.

”Ja juttele lasten kanssa uudestaan”, Edgar sanoi. ”Niiden, jotka leikkivät maanantai-iltapäivänä Markin ja Annien kanssa. Ehkä heitä hermostutti eilen, kun heidän vanhempansa olivat samassa huoneessa. Yritä päästä puhumaan heille kahden kesken. Lapset ovat aina tarkkaavaisempia kuin aikuiset.”

”Ylikonstaapeli Holmes voi hoitaa sen”, Bob sanoi. ”Lapset luottavat naisiin helpommin kuin miehiin.”

Emma loi Bobiin jäätävän katseen, mutta pysyi vaiti.

”Ei, menkää molemmat”, Edgar sanoi. ”Sinä tulet varmasti hyvin toimeen lasten kanssa, Bob.” Edgarin mielestä Bob oli melkeinpä lapsi itsekkin. Se johtui sodasta. Edgar oli vasta kolmenkymmenen yhden, mutta tunsii sodassa ikään-tyneensä usean elinajan verran, kun taas Bob oli ollut nippa nappa liian nuori joutuakseen rintamalle. Heidän välillään oli ylitsepääsemätön kuilu.

”Sain kasarmilta lainaan pari armeijan jeeppiä”, Edgar sanoi. Voitte mennä yhdellä niistä Freshfield Roadille, jos saatte sen mäkeä ylös. Meillä on myös muutama partioauto, niillä voi mennä laukkaradalle tutkimaan joutomaita. Minä lähdän Hoveen jututtamaan isovanhempia.”

”Joku on pakostakin nähnyt jotakin”, hän sanoi ryhmälle. ”Joku näkee aina jotakin. Eivät ihmiset noin vain katoa.” Hän ajatteli taikuria kumartumassa pöydällä makaavan tytön ylle. Viitan hulmahdus, ja tyttö oli hävinnyt. Mutta se oli taikuutta. Tämä oli totta.

”Tapasin isovanhemmat eilen”, Bob sanoi.

Isovanhemmat olivat olleet ensimmäisinä jututettavien listalla (lapset karkaavat usein isovanhempiensa luokse),

mutta Edgar epäili, ettei Bob ollut saanut heistä kaikkea irti. Ehkä tehtävään tarvittiin joku vanhempi ihminen. Juuri nyt hän tunsi itsensä satavuotiaaksi.

”Haluan haastatella heitä uudelleen”, Edgar sanoi. ”Kyselymistä on jatkettava niin pitkään, että alamme saada vastauksia.”

Jeepin madellessa rantatietä pitkin Edgar ajatteli kadonneita lapsia. Mitä heille oli tapahtunut sen jälkeen, kun he olivat lähteneet ostamaan makeisia? Oliko jokin paha voima, jokin pirullinen *deus ex machina* temmannut heidät pois? Vai oliko totuus sittenkin proosallisempi? Olivatko he harhautuneet puistoon ja paleltuneet pensaiden alle? Ranta oli autio, lumi kieppui ilmassa kuin näyttämötehoste. Jouluvalot oli sytytetty, ja ne langettivat tielle kummallisia sini-viher-punaisia varjoja. Huvittelulaitureiden ohi ajaessaan Edgar näki saman julisteen yhä uudestaan. ”Max Mephisto Aladdinissa.” ”Huvitusta koko perheelle.” ”Tänne se lamppu, poika!” Eikö Abanazarkin ollut lapsenryöstäjä?

Ja lumisade sen kuin jatkui.

2

Myös Max Mephisto vihasi lunta, mutta hän nyt sanoi vihaavansa kaikenlaista säätä. Onnellisimmillaan hän oli sisätiloissa, baarissa tai klubilla tai kaikkein mieluiten teatterissa. Aina kun hän haaveili alan vaihtamisesta (mitä hän teki nykyään aika usein), hän tiesi, ettei jäisi kaipaamaan niinkään aplodeja tai näppärästi toteutetun tempun tuotamaa tyydytystä, vaan lavan takana vallitsevaa tuoksua – kasvomaaleista, kaasuvälöstä ja tunkkaisista puvuista lähtevää – joka oli aivan omanlaisensa ja sama kaikkialla maailmassa. Teatterissa ulkomaailma kadotti merkityksensä. Satoi tai paistoi, teatterissa oli aina ilta. Mutta tänä talvena oli vaikea olla kiinnittämättä huomiota säähän, ja kylmyyttä Max vihasi kaikkein eniten. Hän mietti, mah-toiko se olla hänen edesmenneen italialaisen äitinsä peruja. Hänet oli luotu nauttimaan auringosta ja urheiluautoista ja siemailemaan Camparia tienvarsikahviloissa, ei tarpomaan parhaat kenkensä piloille harmaassa sohjossa, nukkumaan päällystakki yllään ja yöllä havahtuessaan näkemään hengityksensä höyryävän kuin ektoplasma Mamie Gordonin meedioesityksessä.

Max oli valinnut majapaikakseen Upper Rock Gardensin, koska se oli ainoa keskuslämmityksellä varustettu teatteriyhdyksen vuokra-asuntola. Kun hän saapui kapealle, melankoliselle talolle, jossa oli vaatimattomat erkkeri-ikkunat ja josta huokui menneiden loiston päivien henki, hänelle selvisi, että kovasti mainostettu keskuslämmitys tarkoitti

yhtä ainokaista lämpöpatteria hänen ullakkohuoneessaan. Se oli päällä vain päiväsaikaan, eli Maxin ollessa teatterilla huone varmaan olikin kodikkaan lämpöinen, mutta hänen palatessaan sekä lämpöpatteri että huone olivat jääkylmät.

Keskiviikkoaamuna Max katsoi makuuhuoneensa ikkunasta ja näki, että lunta satoi yhä. Vastapäiset talot – niissä oli samanlaiset viehättävät Yrjöjen ajan julkisivut kuin tässäkin, ja nekin olivat enimmäkseen vuokratämpiä ja majataloja – hädin tuskin näkyivät, ja mäen juurella meri sulautui harmaaseen taivaaseen. Hän tarkasteli maisemaa yrmein ilmein ja poltteli päivän ensimmäistä savuketta. Tällä säällä ei tehnyt mieli kävellä teatterille, mutta tänään pidettäisiin tekniset harjoitukset, joten Maxin olisi pakko raahautua paikalle. Tekniset harjoitukset olivat tärkeitä, sillä hänen oli määrä esittää show'n aikana useita taikatemppeja. Muuten hän ei olisikaan suostunut Abanazarin rooliin.

Max oli aina vannonut, ettei ikipäivänä esiintyisi perinteisessä satufarssissa, jollaisia kaikki Britannian teatterit esittivät joulun aikaan. Se olisi viimeinen niitti, päätepysäkki, unelmien hautausmaa. Ikäloput nuoret neidot, koomikot, jotka eivät enää olleet hauskoja, ja kangistuneet akrobaatit – heidän kaltaisiaan vilisi ”Tuhkimon”, ”Jaakon ja pavunvarren” ja ”Aladdinin” näytöksissä. Joka kesä hänelle oli sadellut tarjouksia, ja joka kesä hän oli kieltäytynyt niistä. Jouluisin hän pyrki lomailemaan, ehkä jopa lähtemään ulkomaille. Mitä vain, että pääsisi pakoon naisiksi pukeutuneita miehiä, möliseviä lapsia ja ”Takanasi!”-huutoja. Se oli kuin mikäkin eksistentiaalinen painajainen. Missä viikatemies luuraa? Takanasi.

Miksi sitten tänä vuonna Brightonin Palace Pier -teatteri mainosti, että Max Mephisto esiintyisi Aladdinissa ”ensimmäistä kertaa”? Miksi joka puolella kaupunkia oli julisteita,

joissa hän ilveili kaameassa vihreässä kaavussa heiluttaen kastikekulholta näyttävää lamppua? No, ainakin osittain se johtui siitä, että esityksen tuotti Bert Billington, erittäin vaikutusvaltainen viihdealan impressaari. Bert Billingtonin esittämästä tarjouksesta ei sopinut noin vain kieltäytyä, vaikka sitten joutuisikin sonnustautumaan tekoviikiin ja tyrkkimään ikääntyvää pääosanesittäjää paperimassasta tehtyyn luolaan (symbaalien läjähdys, vihreä salama, maaninen nauru). Jos Bert pitäisi hänen roolityöstään, siitä saattaisi seurata kiinnitys maakuntakiertueelle, ja kenties hän pääsisi vähän parempiinkin teattereihin. Lisäksi päätökseen oli vaikuttanut itse Brightonin viehätysvoima. Max oli aina pitänyt Brightonista, ja nyt se oli hänen tyttärensä Rubyn koti. Ja tietenkin myös hänen vanhan ystävänsä Edgarin. Mutta Ruby ja Edgar muodostivat oman kimurantin ongelmansa, jota hän ei ollut erityisen halukas pohtimaan. Niin tai näin, joulusesongin viettäminen Brightonissa olisi aivan toista kuin sen viettäminen Blackpoolissa tai Pohjois-Englannin hyytävässä talvessa. Brightonissa oli sitä paitsi useampikin kelvollinen ravintola.

Lisäksi oli myönnettävä se katkera totuus, että työt olivat nykyään kiven alla, vaikka sattuisi olemaan itse suuri Max Mephisto. Uudet koomikot valtasivat alaa, ja heidän turmiollinen vaikutuksensa ulottui kaikkialle. Tommy Coope-
rin tapaiset taikurit nousivat lavalle, tekivät temput tahallaan väärin ja – mikä vielä pahempaa – paljastivat yleisölle, miten ne tehtiin. Hohdokkuus, mysteeri, oli tipotiessään. Ja sitten oli vielä televisio. Ilmeisesti useimmissa amerikkalaisperheissä oli jo sellainen, ja jos TV alkaisi kasvattaa suosiotaan myös Britanniassa, varietee kuolisi nopeammin kuin taikuri ehtii sanoa abrakadabra. Kaiken kaikkiaan oli siis syytä olla kiitollinen hyvin palkatusta, marraskuulta

tammikuuhan kestävästä työstä. Eikä hän sentään ollut päätenyt velton Wishy Washy -pojan tai Buttons-palvelijan rooliin. Hän oli Abanazar, demonikuningas, ja konnilla oli aina parhaat repliikit.

Niinpä Max pukeutui lämpimimpiin vaatteisiinsa ja valmistautui kävelemään teatterille. Hän omisti yhä rakkaan Bentleynsä, mutta se oli tallissa Kemp Townissa, eikä autosta sitä paitsi olisi hyötyä tällaisena päivänä. Eteisessä hän tapasi vuokraemäntänsä Joyce Markhamin, blondatun naisen, jolla oli hyvä bisnesvainu ja mukavan sarkastinen puhetyyli.

”Huomenta, herra M. Kaunis päivä tänään.”

”Kyllä vain, rouva M. Olenkin tästä lähdössä ranta-bulevardille käveleskelemään.”

”Varokaa vaan, ettette vilustu. Tiedän useammankin teatterilaisen, joka on paleltunut kuoliaaksi Brightonissa.”

”Kuulostaapa hilpeältä. Haluan ehdottomasti kuulla lisää jonain iltana.”

”Ettekö syö aamupalaa? Ottaisitteko vaikka savusillin?”

”Niin herkulliselta kuin se kuulostaakin, minä...” Max otti hattunsa.

Joyce tarkkaili häntä huvittuneena. ”Asunne ei varsinaisesti ole olosuhteisiin sopiva.”

Max katsoi kašmirtakkiaan ja kävelykenkiään. ”Tämä on naparetkeilyvarustukseni, rouva M.”

”Minulla on tuolla edesmenneen mieheni kumisaappaat. Ei niin, että ne olisivat sitä vanhaa pölvästiä pelastaneet.”

Joyce puhui miehestään aina kuin tämän kuolema olisi ollut jokin tyhjänpäiväinen huvitus, johon tämä oli ryhtynyt vain vaimonsa kiusaksi. Ajatus kumisaappaista kauhistutti Maxia, mutta lumi olisi epäilemättä tarvellyt hänen kenkensä.

Rikoskomisario ja mestaritaikuri uuden mysteerin äärellä!

JOULUKUU 1951. Brightonissa tuiskuttaa, ja kaksi lasta on kadoksissa. Samaan aikaan kun Edgar Stephens joukkoineen etsii kuumeisesti kadonneita, Max Mephisto valmistautuu hupinäytelmän ensi-iltaan. Kaikkien järkytykseksi lapset löydetään kuolleina, vierellään vana makeisia. Liittykö tapaus jotenkin vanhoihin satuihin tai joulunajan hupinäytelmiin? Vai onko kaikki vain illuusiota, savuverho, jonka tarkoitus on kätkeä totuus? Edgar on kiperän paikan edessä: palapelin palat on saatava loksahdamaan paikoilleen ennen kuin on liian myöhäistä...

**”Kiehtovaa murha-arvoitusta
ryydittävät omintakeiset henkilöhahmot
ja ehta vanhanajan brittitunnelma.”**

KIRKUS REVIEWS

www.tammi.fi

84.2

ISBN 978-952-04-5773-0